

Framåtriktade tobaksförebyggande åtgärder och en strategi för att fasa ut tobaksbruk

VAD? >>> Flytta fokus till att utrota tobaksepidemin

Strategin "tobacco endgame" signalerar en grundläggande förändring av tobakskontrollen.

Den syftar till en permanent, strukturell förändring av folkhälsoarbetet genom att tobaksförsäljning och konsumtion gradvis fasas ut, för att inom en bestämd tidsram nå låga nivåer av bruk. Strategin omfattar ibland också nikotinprodukter som säljs som konsumentprodukter.

Ett exempel på detta tillvägagångsätt finns i Europas strategi mot cancer (The Europe's Beating Cancer Plan) som introducerades 2021. Här sattes målet om en "Tobaksfri generation" – att mindre än 5 % ska använda tobak år 2040 i Europa.

VARFÖR? >>> Skydda nuvarande och framtida generationer

Rätten till hälsa är grundläggande och finns inskriven i principer för mänskliga rättigheter, barnets rättigheter och globala målen för hållbar utveckling (SDG).

EU kräver genomgående att ett högt hälsoskydd ska råda i sin politik.

WHO:s ramkonvention om tobakskontroll (WHO FCTC) utgör grunden.

Den uppmanar till åtgärder utöver dess minimikrav (Artikel 2.1) för att skydda nuvarande och framtida generationer från de förödande konsekvenserna av bruk och exponering av tobak. (Artikel 5.2 b). Att förebygga nikotinberoende är fortsatt ett centralt fokus (Artikel 5.2 b).

HUR? >>> Stärka WHO FCTC implementering och innovation

Tobacco Endgame kan uppnås på två kompletterande sätt:

- Nationella strategier: Mätbara mål integrerade i nationella tobaks- eller hälsopolitiska planer, med tydliga definitioner av de produkter som avses att regleras.
- Framåtriktade åtgärder: Enskilda åtgärder genomförs även utan ett bredare nationellt uppsatt mål.

De flesta länder bör först börja med att grundligt genomföra tobakskonventionen (WHO FCTC) och dess bästa praxis "best buys" (MPOWER). Inom EU är det avgörande med översyn av direktiven om tobaksprodukter, beskattning, reklam och uppdatering av rekommendationerna för rökfria miljöer och att det sker regelbundet och framåtriktat.

Viktiga överväganden

1. FOKUS PÅ PRODUKTER OCH UTBUD: Strategin Tobacco Endgame riktar sig mot industrin och dess produkter, inte mot dem som använder dem. Stigmatisering av personer som använder tobak eller nikotin och ofta lider av ett livslångt beroende måste undvikas.
2. INTEGRERA ETT EFFEKTIVT TOBAKSAVVÄNJNINGSSTÖD i tobacco endgame strategier och åtgärder, särskilt för att påverka ojämlikhet i hälsa.
3. PRIORITERA ÅTGÄRDER baserat på evidens, förväntad effekt och dess genomförbarhet i den lokala kontexten.
4. STÅ EMOT PÅVERKAN FRÅN INDUSTRIEN : Följ strikt artikel 5.3 i WHO FCTC. Granska industrins initiativ för skademinskning. Dessa drivs av ett egenintresse som syftar till att upprätthålla beroende och försäljning, motverka policyarbete och skapa nya användare. Var varsam när detta begrepp används, särskilt i områden med svagare regleringar.

**WHO FCTC
KÄRNÅTGÄRDER**
NÖDVÄNDIGA riktlinjer
och åtgärder
MPOWER "best buys"

**AVANCERADE WHO
FCTC-ÅTGÄRDER**
REKOMMENDERADE
riktlinjer och åtgärder

**FRAMÅTRIKADE
ÅTGÄRDER**
Andra strategier eller
åtgärder utöver WHO
FCTC

**Europas plan mot cancer
TOBAKSFRI
GENERATION:**
Mindre än 5 % av
befolkningen använder
tobak år 2040

VERKTYGSLÅDA FÖR TOBACCO ENDGAME

För att underlätta bedömning och utveckling av olika policyalternativ som är lämpliga för olika sammanhang i det tobakspreventiva arbetet har WP9 tagit fram ett nätbaserat verktyg utifrån tobacco endgame, tillgängligt från juni 2024 www.tobaccoendgametoolkit.eu.

Verktyget innehåller information om konceptet, innovativa åtgärder, fallstudier, vetenskaplig evidens, publikationer, myter om tobak och nikotin, bästa praxis och sätt att övervinna utmaningar.

Användbara referenser:

Article 168, Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. Document 12012E/TXT.

Decision FCTC/COPI0(11) Panama Declaration.

Decision FCTC/COPI0(20) Contribution of the WHO FCTC to the promotion and fulfillment of human rights.

McDaniel PA, Smith EA, Malone RE. The tobacco endgame: a qualitative review and synthesis. *Tob Control*. 2016 Sep;25(5):594-604. doi: 10.1136/tobaccocontrol-2015-052356.

Edwards R, Hoek J, Karreman N, Gilmore A. Evaluating tobacco industry 'transformation': a proposed rubric and analysis. *Tob Control*. 2022 Mar;31(2):313-321.

doi:10.1136/tobaccocontrol-2021-056687.

Peeters S, Gilmore AB. Understanding the emergence of the tobacco industry's use of the term tobacco harm reduction in order to inform public health policy. *ToB Control*. 2015 Mar;24(2):182-9. doi: 10.1136/tobaccocontrol-2013-051502.